

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.411.003.19.2019

Jarosław Pepka
Wójt Gminy Kowiesy
Kowiesy 85
96-111 Kowiesy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/19/003 – Realizacja dochodów od osób prawnych z tytułu podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportu przez gminy z terenu województwa łódzkiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Kowiesach ¹ , Kowiesy 85, 96-11 Kowiesy.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Pepka, Wójt Gminy Kowiesy ² od 1 grudnia 2014 r. (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania organów gminy w zakresie ustalenia i egzekwowania dochodów od osób prawnych z tytułu podatku od nieruchomości i podatku od środków transportu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2018, z uwzględnieniem okresów wcześniejszych i późniejszych, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Andrzej Pietrzyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/55/2019 z dnia 5 marca 2019 r. oraz LLO/78/2019 z dnia 12 marca 2019 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie w gminie Kowiesy⁵ prawidłowo dokonywano wymiaru podatku od nieruchomości. Podejmowane przez Radę Gminy uchwały dotyczące stawek tych podatków spełniały wymogi określone w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁶, a także uwzględniały maksymalne wysokości tych stawek ogłaszanych w obwieszczeniach Ministra Finansów⁷. Czynności weryfikacyjne w odniesieniu do deklaracji podatkowych dokonywane były zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁸. W Gminie prowadzono ewidencję podatkową nieruchomości, spełniającą wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości⁹, a także gminną identyfikację pojazdów do opodatkowania w systemie informatycznym. W stosunku do zaległości podatkowych podejmowano czynności windykacyjne, choć upomnienia nie były wystawiane niezwłocznie. W badanym okresie podatnicy nie zwracali się do organu (poza jednym przypadkiem) o udzielenie ulg w spłacie należności.

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Wójt.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Dz. U. z 2018 r., poz. 1445 ze zm., dalej: ustawa o podatkach i opłatach lokalnych.

⁷ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2017 r. (M.P. 2016 poz. 779), obwieszczenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2018 r. (M.P. 2017 poz. 800), zwane dalej obwieszczeniami Ministra Finansów.

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 107, poz. 1138, dalej: rozporządzenie w sprawie ewidencji podatkowej.

III. Opis stanu faktycznego

1. Prawidłowość wymiaru podatków lokalnych

Opis stanu faktycznego

Według stanu na koniec lat 2017 i 2018 na terenie Gminy obowiązek podatkowy ciążył na 32 podatnikach (osobach prawnych) podatku od nieruchomości. Brak było natomiast podatników (osób prawnych) zobowiązanych do opłacania podatku od środków transportowych.

(dowód: akta kontroli str. 12-13)

Zrealizowane dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych wyniosły 3 476,4 tys. zł w 2017 r. i 3 679,2 tys. zł w 2018 r., w tym z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych odpowiednio 784,9 tys. zł (22,6%) i 692,5 tys. zł (18,8%).

(dowód: akta kontroli str. 131-132)

Uchwalone¹⁰ w badanym okresie stawki podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych uwzględniały wszystkie przedmioty opodatkowania oraz kategorie wskazane w art. 5 ust. 1 i art. 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a także mieściły się w granicach określonych ww. przepisami, z uwzględnieniem maksymalnych wysokości tych stawek ogłaszanych w obwieszczeniach Ministra Finansów. Uchwały nie wprowadzały niedozwolonego różnicowania stawek podatku i nieuprawnionych zwolnień.

(dowód: akta kontroli str. 98-127)

Zgodnie z art. 7a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, w Gminie prowadzona była ewidencja podatkowa nieruchomości w systemie informatycznym JGU. Ewidencja ta spełniała wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie ewidencji podatkowej, w tym umożliwiała eksport danych oraz tworzenie raportów i zestawień według kryteriów definiowanych przez użytkownika. Dla poszczególnych podatników w ewidencji wskazywano m.in. wartość budowli, powierzchnię gruntów w metrach oraz powierzchnię użytkową budynków. Powierzchnię do opodatkowania weryfikowano z wypisem z rejestru gruntów i budynków z programu EWOPIS¹¹ stanowiącego bazę danych o nieruchomościach (rolnych, leśnych) na terenie Gminy, aktualizowanego na podstawie zmian zgłaszanych przez Starostwo Powiatowe w Pajęcznie¹². W Urzędzie zapewniono stały dostęp do danych z ewidencji gruntów i budynków Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 133-135)

Gminną identyfikację pojazdów do opodatkowania prowadzono w Urzędzie w systemie komputerowym. Bazę danych aktualizowano na bieżąco, na podstawie otrzymywanych ze Starostwa miesięcznych informacji o pojazdach zarejestrowanych i wyrejestrowanych.

(dowód: akta kontroli str. 136-137)

Analiza 10 deklaracji podatkowych (po 5 w każdym z lat objętych kontrolą) dotyczących podatku od nieruchomości wykazała, że:

- wszystkie deklaracje złożone zostały w wymaganym terminie, na obowiązującym wzorze ustalonym przez Radę Gminy;

¹⁰ Uchwały Rady Gminy Kowiesy w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości: Nr XXIII/130/16 z dnia 29 listopada 2016 r. i Nr XXXIV/202/17 z dnia 29 listopada 2017 r. oraz w sprawie określenia stawek podatku od środków transportu: Nr XXIII/131/16 z dnia 29 listopada 2016 r. i Nr XXXIV/203/17 z dnia 29 listopada 2017 r.

¹¹ Program EWOPIS jest narzędziem do zakładania oraz prowadzenia ewidencji gruntów, budynków i lokali zgodnie z obowiązującym prawem. Do podstawowych funkcji programu należą: możliwość prowadzenia ewidencji podmiotów (osób fizycznych, instytucji, małżeństw, podmiotów grupowych) oraz przedmiotów ewidencji (działek, budynków, lokali), a także możliwość obsługi jednostek rejestrowych (gruntowych, budynkowych i lokalowych), <https://geobid.pl/programy/wersje-demonstracyjne/ewopis-demo>.

¹² Dalej: Starostwo.

- dane zawarte w deklaracjach były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentów źródłowych;
- w każdym przypadku stawki podatków były zgodne ze stawkami uchwalonymi przez Radę Gminy;
- w odniesieniu do każdej deklaracji organ podatkowy przeprowadził czynności sprawdzające jej poprawność, dokumentując ten fakt poprzez zamieszczenie na deklaracji daty wpływu, podpisu i pieczętki osoby dokonującej sprawdzenia.

(dowód akta kontroli str. 44-67)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Skuteczność i poprawność egzekwowania zaległości podatkowych

Opis stanu
faktycznego

Stan zaległości podatkowych z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych w 2017 r. wynosił 467,8 tys. zł, a w 2018 r. – 456,6 tys. zł. Nie występowały zaległości podatkowe z tytułu podatku od środków transportowych od osób prawnych.

W Urzędzie dokonywano systematycznej, comiesięcznej kontroli terminowości wpływu podatków lokalnych.

W kontrolowanym okresie zaległości dotyczyły sześciu podatników (osób prawnych) w 2017 r. oraz pięciu w 2018 r. W stosunku do tych podmiotów prowadzono postępowania windykacyjne. W 2017 r. podatnikom tym wystawiono łącznie 13 upomnień, a w stosunku do dwóch podatników wystawiono i przekazano do urzędu skarbowego siedem tytułów wykonawczych. W 2018 r. na ww. podmioty wystawiono dziewięć upomnień, natomiast w stosunku do trzech z nich wystawiono i przekazano sześć tytułów wykonawczych.

W roku 2017 z przekazanych do urzędu skarbowego tytułów wykonawczych nie wyegzekwowano żadnych należności, natomiast nastąpiła wpłata od komornika sądowego prowadzącego egzekucję z nieruchomości dłużnika za lata wcześniejsze w wysokości 64,3 tys. zł, w tym 52,5 tys. zł należności głównej.

W roku 2018 z tytułów wykonawczych przekazanych do urzędu skarbowego została wyegzekwowana wpłata od jednego podatnika w wysokości 18,8 tys. zł, w tym należności głównej 18,2 tys. zł (zapłata należności do urzędu została dokonana przez samego podatnika, w związku z czym nastąpiło wycofanie tytułu wykonawczego z urzędu skarbowego).

W przypadku jednego podmiotu, przed wystaniem upomnienia podejmowano działania informacyjne wobec zobowiązanego zmierzające do dobrowolnego wykonania przez niego obowiązku zapłaty należności. Działania informacyjne podejmowane były w formie rozmowy telefonicznej i zostały odnotowane w elektronicznym „Rejestrze działań informacyjnych wierzyciela”. Działania te skutkowały każdorazowo częściową zapłatą zaległości w terminach od 1 do 25 dni od dnia przeprowadzenia rozmowy.

(dowód akta kontroli str. 6, 130-132)

Analizie poddano sześć postępowań windykacyjnych wszczętych w kontrolowanym okresie, o łącznej kwocie należności głównej 23,5 tys. zł, które obejmowały zaległości nieprzedawnione z lat 2017-2018.

Wystawiono upomnienia w terminie od 12 do 134 dni od powstania zaległości podatkowej. W upomnieniach zawarte było wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia.

(dowód akta kontroli str. 70-85)

W objętych badaniem sprawach niezwłocznie wystawiono tytuły wykonawcze, tj. do siedmiu dni od terminu wskazanego w upomnieniach na realizację obowiązku zapłaty zaległości podatkowej. Tytuły wystawione były wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej¹³ i skierowane do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego.

Zagadnienia związane z wystawianiem upomnień i tytułów wykonawczych nie zostały uregulowane w przepisach wewnętrznych Gminy.

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki przedawnienia zobowiązań podatku od nieruchomości od osób prawnych wskutek niepodjęcia przez Gminę czynności zmierzających do wszczęcia egzekucji.

(dowód: akta kontroli str. 86-97)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Upomnienia wobec zaległości z tytułu podatku od nieruchomości nie były wystawiane niezwłocznie. Kierowano je do podatników terminie do 134 dni od powstania zaległości podatkowej. Zgodnie z przepisem § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych¹⁴, wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie niezwłocznie (ewentualnie w terminie 21 dni). Pracownik odpowiedzialny za wystawianie upomnień wyjaśnił m.in., że przypadki opóźnień w wystawianiu upomnień spowodowane były znaczną ilością spraw dotyczących różnych podatków lokalnych, w tym od osób fizycznych oraz z podejmowaniem przed wysłaniem upomnienia działań informacyjnych w formie rozmów telefonicznych mających na celu dobrowolną realizację obowiązku podatkowego.

(dowód: akta kontroli str. 129-130)

3. Prawidłowość stosowania ulg podatkowych

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie do Urzędu wpłynął jeden wniosek dotyczący umorzenia podatku od nieruchomości. Wniosek dotyczył przyszłych należności Gminy (należności nie stały się jeszcze wymagalne na dzień składania wniosku). Do wniosku nie dołączono m.in. dokumentów obrazujących sytuację finansową i majątkową podmiotu, zaświadczenia i/lub oświadczeń o otrzymanej pomocy de minimis. Postanowieniem organu podatkowego odmówiono wszczęcia postępowania w powyższej sprawie.

Poza powyższym przypadkiem, nie wpłynęły do Gminy inne wnioski osób prawnych, dotyczące udzielania ulg, umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu płatności zaległości podatkowych. Wobec powyższego, nie prowadzono postępowań w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 65-69)

W Urzędzie nie zostały wprowadzone uregulowania wewnętrzne określające szczegółowe zasady i tryb udzielania ulg, umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu płatności zaległości podatkowych.

Rada Gminy nie podjęła uchwały w przedmiocie wprowadzenia opłaty prolongacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 98-127)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹³ Dz. U. 2018 r., poz. 850.

¹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1483.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o niezwłoczne kierowanie upomnień do podmiotów zalegających z zapłatą należności podatkowych Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 31 maja 2019 r.

Kontroler
Andrzej Pietrzyk
główny specjalista kontroli
państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.

Grażyna Łuzkiewicz-Gnitecka
wiceprezident
podpis